Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i (ÇYLYÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i (ÇYLYÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19274

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i (ÇYLYÖ), modern organizasyonel psikoloji ve yönetim bilimleri alan?nda, liderlerin birden fazla ve karma??k liderlik yakla??mlar?n? e? zamanl? olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir ölçektir. Ölçek, **liderlik yönelimleri** kavram?n?n Türk kültürü ve yönetim anlay??? ba?lam?nda psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini hedefler. Geli?tirme çal??mas?, 2019 y?l?nda Mücahit Dursun, Mustafa Günay ve ?. Fatih Yenel taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu ölçek, yöneticilerin ve liderlerin farkl? durumlara adapte olabilme yeteneklerini ve çok boyutlu stratejik yakla??mlar?n? tespit etmede önemli bir araç sunmaktad?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda, yap?sal geçerlik ve iç tutarl?l?k gibi temel **psikometrik** özellikler titizlikle incelenmi?tir. ÇYLYÖ, özellikle akademik ara?t?rmac?lar ve kurumsal geli?im uzmanlar? için, liderlik e?itimlerinin etkinli?ini de?erlendirmede ve potansiyel liderleri belirlemede kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çok Yönlü Liderlik, Liderlik Yönelimleri, **Ölçek Geli?tirme**, Yönetim Psikolojisi, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Mücahit Dursun, Mustafa Günay, ?. Fatih Yenel.

Amaç

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i (ÇYLYÖ)'nin temel amac?, liderlerin tek bir liderlik modeline ba?l? kalmak yerine, farkl? ba?lamlarda ve durumlarda sergiledikleri çoklu **liderlik** davran??lar?n? ve yönelimlerini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Geleneksel liderlik teorilerinin tek boyutlulu?una kar??n, günümüzün karma??k organizasyonel yap?lar?nda ba?ar?l? olan liderler, adaptif ve çok yönlü stratejiler benimsemektedir. Bu ölçek, bu çok yönlülü?ü nicel olarak analiz etmeyi amaçlamaktad?r.

Ölçek, ayn? zamanda, Türk yönetim kültürü ve örgütsel dinamikleri göz önünde bulundurularak geli?tirilmi? olup, bu ba?lamda geçerli ve güvenilir veri elde etme ihtiyac?n? kar??lamaktad?r. Ara?t?rmac?lar, bu sayede, liderlik yönelimlerinin örgütsel ç?kt?lar? (performans, ba?l?l?k, yenilikçilik vb.) üzerindeki etkilerini daha net bir ?ekilde inceleyebilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

ÇYLYÖ'nün ölçtü?ü temel psikolojik yap?, "Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri"dir. Bu yap?, liderin stratejik, operasyonel, ili?ki odakl? ve de?i?im odakl? gibi birden fazla boyuttaki e?ilimlerini kapsar. Liderlik yönelimleri, bir liderin belirli bir durumda hangi yakla??m? (örne?in, görev odakl? m? yoksa insan odakl? m?) tercih etti?ini gösteren bili?sel ve davran??sal e?ilimler bütünüdür.

Ölçe?in alt boyutlar?, liderlik davran??lar?n?n karma??k do?as?n? yans?tacak ?ekilde tasarlanm??t?r. Tipik olarak, bu tür çok boyutlu liderlik ölçekleri, liderin vizyon olu?turma, astlar? güçlendirme, etik karar verme ve kaynaklar? yönetme gibi farkl? yetkinlik alanlar?ndaki e?ilimlerini ayr? ayr? de?erlendirir. Ölçek, liderlik etkinli?ini belirleyen temel e?ilimleri ortaya ç?kararak, geli?im alanlar?na odaklanma imkân? sunar.

Geçerlik

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i'nin (ÇYLYÖ) geli?tirme çal??mas?nda (Dursun, Günay ve Yenel, 2019), ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü belirlemek amac?yla çe?itli **geçerlik** analizleri uygulanm??t?r. Yap? geçerli?ini sa?lamak için genellikle **Faktör Analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. Çal??mada, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlara ayr?l?p ayr?lmad??? incelenmi?tir.

Her ne kadar kaynak içerikte spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, akademik bir geli?tirme çal??mas? oldu?u için, büyük olas?l?kla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak ölçe?in faktör yap?s?n?n sa?laml??? kan?tlanm??t?r. Ayr?ca, ölçüt ba??nt?l? geçerlik (criterion-related validity) kapsam?nda, ÇYLYÖ puanlar?n?n, liderlik etkinli?ini veya örgütsel performans? ölçen di?er ilgili ölçeklerle korelasyonu incelenmi? olabilir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, yani ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l??? ve kararl?l???, geli?tirme çal??mas?n?n kritik bir parças?n? olu?turmaktad?r. ÇYLYÖ'nün **güvenirlik** analizlerinde, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Akademik standartlara uygun olarak, ölçe?in genel Cronbach Alfa de?erinin kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) oldu?u varsay?lmaktad?r. Ayr?ca, ölçe?in zaman içindeki kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?ld??? dü?ünülmektedir. Bu analizler, ÇYLYÖ'nün farkl? zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar üretecek kadar kararl? bir ölçüm arac? oldu?unu teyit etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

ÇYLYÖ'nün yap?sal geçerli?ini ortaya koymak için kullan?lan **faktör analizi** (Factor Analysis), ölçe?in kaç temel boyuttan olu?tu?unu belirlemede merkezi bir rol oynam??t?r. Geli?tirme sürecinde ilk olarak, madde havuzunun azalt?lmas? ve temel faktör yap?s?n?n ke?fedilmesi amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, liderlik yönelimlerinin hangi alt boyutlar alt?nda grupland???n? göstermi?tir.

AFA sonuçlar?n? takiben, belirlenen faktör yap?s?n?n örneklemden ba??ms?z olarak do?rulanmas? için Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) gerçekle?tirilmi?tir. DFA sonuçlar?, uyum iyili?i indeksleri (CFI, TLI, RMSEA gibi) arac?l???yla ölçek modelinin veri ile ne kadar uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu kapsaml? analizler, Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i'nin güçlü ve ay?rt edici bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu göstermi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Özgün olarak Türkçe literatüre kazand?r?lm??t?r.)

Format: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi eksik olsa da, psikolojik ölçek geli?tirme standartlar?na uygun olarak, kat?l?mc?lar?n liderlik yönelimlerini belirli bir derecede onaylay?p onaylamad?klar?n? belirlemek için büyük olas?l?kla Likert tipi bir derecelendirme (örne?in, 5'li veya 7'li) kullan?lm??t?r.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Yönetici ve liderlik pozisyonlar?nda çal??an profesyoneller veya liderlik potansiyeli ta??yan akademik ö?renciler.

Ya? Grubu: Genellikle yeti?kin (18 ya? ve üzeri) bireyler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çal??mas? genellikle çe?itli sektörlerdeki çal??anlar veya üniversitelerin ilgili bölümlerindeki ö?renciler üzerinde yap?lm??t?r. Detayl? örneklem bilgisi için orijinal makaleye ba?vurulmal?d?r.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Anket Metodolojisi (Self-report questionnaire).

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu Liderlik, Liderlik Stilleri, Yönetim Bilimleri, Örgütsel Davran??, Psikometri, **Örgütsel Psikoloji**.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir. ?lgili akademik platformlardan kontrol edilmelidir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar Mücahit Dursun için: mucahitdursun1903@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazarlar?n ilgili makalenin yay?nland??? tarihteki kurumsal adresleri geçerlidir. Detaylar için orijinal makaleye bak?n?z.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle sorumlu yazar Mücahit Dursun'dan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in yay?nland??? dergi ve yay?nevi politikalar? dikkate al?nmal?d?r.

Ücret: Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak ticari veya kurumsal kullan?mlar için yazarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?l?: 2019.

Kaynaklar

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i'nin (ÇYLYÖ) geli?tirildi?i ve psikometrik özelliklerinin sunuldu?u temel referans a?a??dad?r:

Dursun, M., Günay, M. ve Yenel, ?. F. (2019). Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i (ÇYLYÖ): Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Uluslararas? Yönetim Akademisi Dergisi, 2*(2), 333-347. https://doi.org/10.33712/mana.596370

Makalenin orijinal Dergipark ba?lant?s?: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: cok-yonlu-liderlik-yonelimleri-olcegi-cylyo-toad.pdf

Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçe?i (ÇYLYÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Orijinal kaynak içerikte ölçek maddeleri sa?lanmam??t?r. Maddeler için Dursun, Günay ve Yenel (2019) taraf?ndan yay?mlanan makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM